

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 278 (3410) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Megkezdődött

a kairói angol-török tanácskozás

Nagykeletázsiai értekezlet ült össze Tokióban — Fokozódó hevességgel folynak a harcok az egész délolaszországi arcvonalon — Viktor Emánuel Nápolyba érkezett

Kairóból jelentik: (B. T.) Edén külügyminiszter megérkezett Kairóba. Pénteken megkezdődtek a tárgyalások Menemendzoglulal. Most válik ismerlő, hogy Moszkvából való elutazásakor ezt mondta: „Azzal a boldogító tudattal hagyom el Moszkvát, hogy most jobban megértjük egymást, mint bármikor”.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A legközelebbi napokban Tokióban nagykeletázsiai értekezlet ül össze. Az értekezleten Japán, Kína, Taiföld, Mandzsukuo, a Fülöpszigetek és Burma képviselői vesznek részt. Az ideiglenes indiai nemzet kormány vezére szintén megígérte részvételét.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A császári főhadiszállás közölte, hogy október 31-ike óta a Salamon-szigeteknél súlyos harcok folytak. Az amerikai haditengerészet körülbelül tíz hadihajót vesztett, köztük több nehéz cirkálót és rombolót, továbbá két nagy szállítóhajót és több kisebbet, Ezenkívül több cirkáló és romboló súlyosan megrongálódott.

Nápolyból jelentik: (B. T.) Viktor Emánuel király Nápolyba érkezett. Hivatalosan kijelentették, hogy látogatása magánjellegű. Mindazonáltal azt hiszik, hogy érkezésének politikai jelentőséget kell tulajdonítani, még pedig fasisztaellenes pártok követeléseivel kapcsolatban. Badoglio csüörtökön kijelentette, hogy Olaszország a lehető leggyorsabb idő alatt visszanyeri erkölcsi és anyagi szabadságát.

Több magasrangú török katona is résztvesz a kairói értekezleten

A Pest írja: Zürichi jelentés szerint úgy tudják, hogy a kairói értekezleten, mely ma reggel kezdődött, több magasrangú katona is részt vesz. Azt a hírt azonban, hogy a török hadsereg vezérkarj főnöke is ott van, eddig nem erősítették meg.

Ankarából jelentik: (MTI) Az Interfű jelenti: A török fővárosban a politikai körök érdeklődését elsősorban a török államelnök legutóbbi nagybontosságu beszéde, a jelenlegi kairói brit-török találkozó és a moszkvai értekezletre vonatkozó hírek és magyarázatok kötik le.

Ankarában egyelőre úgy vélekednek, hogy a Moszkvára vonatkozó eddigi nyilatkozatok sok kérdést nyitva hagytak. A török-brit barátsági szerződésre utalva, a török politikai világ különös megértést vár az angolok részéről, de az amerikaiak részéről is Törökország helyzete iránt a moszkvai megállapodások keretében. Bár a moszkvai ér-

tekezletről kiadott hivatalos jelentés igen bőbeszédű, a törökök kiemelik, hogy mégis hiányzik belőle minden utalás az Atlanti tengeri egyezményre.

Sadak képviselő, a török sajtó irányadó vezércikkirója azt írja, hogy Törökország nincs ugyan háborúban, azonban nem nézheti közömbösen a világ új rendjére vonatkozó terveket.

Török politikai körökben ezt a nyilatkozatot illetékes szájából elhangzott figyelmeztetésnek tekintik abban a kérdésben, hogy Törökország milyen állást foglal el a jelen helyzetben. Ebben a nyilatkozatban Törökország minden esetben érvényes külpolitikája nyilvánul meg.

A török közvélemény egyébként félre nem ismerhető bizalmatlanságot táplál a szovjet ama terveivel szemben, melyek a török függetlenség rovására esnének. A török kormány azonban ebben a tekintetben nem hajlandó semmiféle kezdeményezésre sem.

Hivatalos amerikai küldöttséget neveznek ki Moszkvába

Moszkvából jelentik: (B. T.) Moszkvában hivatalosan közölték, hogy hivatalos amerikai küldöttséget neveztek ki Moszkvába. Harriman amerikai nagykövét azt mondta, hogy a katonai küldöttség létesítésének célja a szovjet katonai hatóságokkal való lezárósebb együttműködés. Természetes,

hogy a bizottság ugyanolyan szorosan együttműködik a moszkvai brit katonai bizottsággal is.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A nagykeletázsiai értekezlet pénteken reggel ült össze. Először Tozso miniszterelnök szólalt fel. Áttekintést nyújtott a világhelyzetről, —

majd körvonalazta a nagykeletázsiai életr megteremtésére irányuló japán célokat. Ezzel szembeállította a koráb-

Helyzetjelentés a keleti arcvonal déli szakaszáról

Berlin. (MTI.) Az Interfű jelenti a keleti harctér déli szakaszán folyó harcokról: A déli szakaszokon különösen heves harcok folynak azokon a keskeny földnyelveken, melyek a Krim-félszigettől északra levő holttengeri vízei és mocsarai között hidakat alkotnak. A bolsevisták a nagyobb földnyelveken nagy erőket zsúfoltak össze és sok üteget is felvonultattak. Novembre 3-án Perekop térségében heves tűzérési előkészítés után egy páncélos hadosztály támogatása mellett áttörést kíséreltek meg. ezt azonban sikerült felfogni. A naplősszat tartó súlyos harcokban a szovjet páncélos kötelékeket néhány harcokosi kivételével, a németek felmorzsolták és a harcocsikat követő lövészkötelékeket visszavetették vagy pedig a kiterjedt mocsarakba szorították, ahol nyomorultul elpusztultak. Nem kevesebb, mint husz páncélos maradt a csatatéren szétlőve, vagy megbénulva. Egyetlen betűrészi helyet kivéve, mely körül a harcok még folynak, a német csapatok megtartották reteszállásaikat. A bolsevisták újabb erősitéseket szállítanak a harctérre, amiből arra lehet következtetni, hogy áttörési kísérleteiket tovább folytatják. Heves és elkecsereedett harcok fejlődtek ki a Kercsi félsziget keleti partján is, ahol sikerült a szovjet hídfőket még szűkebbre összeszorítani. A bolsevisták kísérletet tettek, hogy erősitéseket szállítsanak a harctérre. A német légielő harcizredői és a haditengerészet egységei egy szovjet gyorsuzásdot, valamint csapatokkal és hadianyaggal megrakott több szállítójárművet megsemmisítettek.

Mintán a Nogai steppén a német ellenrendszabályok meghústották a bolsevistáknak azt a tervét, hogy nyugati irányban tért nyerjenek, a bolsevista csapatok most északnyugati irányban törtek előre. A Dnyeper alsó folyása irányában harcok fejlődtek ki, amelyek hamarosan nagy heveséget értek el. A németek többször megismételt ellenlökései a támadókat rövidesen védekezésre kényszerítették. Az alsó Dnyeper egyéb szakaszain a bolsevisták gyengébb felderítő támadásait a németek visszaverték. Késő délután a szovjet Zaporozsejénél kísérletet tett arra, hogy áll-

bi angolzász nagykeletázsiai politikát, melyről megállapította, hogy csak Nagykeletázsia gazdasági kiszákmányolására törekedett. Az indiai függetlenségről azt a kérdést vetette fel, hogyan egyeztethető össze az Atlanti tengeri egyezmény a jelenlegi indiai állápotokkal. Azután Vang-Csing-Vei, a nemzeti Kína elnöke köszöntö meg a japán császárságnak Kína felszabadítására irányuló fáradozásait.

— Virrad már a nap — mondotta — melyen megvalósulnak Szun-Jat-Sen eszméi.

sait megjavítsa, de eredménytelenül.

Az olasz harctérről Zürichbe érkezett jelentés szerint a németek csüörtökre virradóra észrevétlenül kiürítették Iserniát. Montgomery csak csüörtökön reggel vonult be a városba. A németek a várostól nyugatra levő síkságra vonultak, hogy megerősítsék a Vanefronál álló német védelmi vonalat. Valószínű, hogy az angolzászok csüörtökön indított támadásai elsősorban Vanefro ellen irányulnak, hogy az ottlevő erős német állások leküzdése után útát törjenek a Carigliano folyóhoz. A harcok az egész délolasz fronton növekvő heveséggel folynak. A nyugati szakaszon is támadnak az amerikaiak, nyilván azzal a céllal, hogy a Gaeta felé vezető úton jussanak előbbre.

A Pest Zürichből érkezett jelentés alapján közli, hogy csüörtökön késő éjjel nagy bombázó rajok repültek át a Csatornán Nyugat- és Északnyugat-Németország felé.

Kállay miniszterelnök avatja fel Huszton a főváros által adományozott hősi emlékművet

Vasárnap délben ünnepélyesen avatják fel Huszton a nagy község hőseinek emlékművét. Ezt az emlékművet, amely hű kifejezője a magyarságot és a testvéri ruazin népet évszázadok óta összefűző sorsközösségnek. Budapest, mint Huszt testvérvárosa adományozta. A hősi emlékművet Kállay Miklós miniszterelnök avatja fel. A szoboravatás egész Kárpátalja ünnepe lesz. A miniszterelnököt elkíséri vitéz Lukács Béla és Antal István miniszter is. Ott lesz továbbá vitéz Turánzsky László és Pataky Tibor államtitkár.

A Magyar Országos Tudósító jelenti: A Magyar Élet Pártja csüörtökön is rendezett szokásos heti pártnapot. A képviselők, felsőházi tagok, valamint a főispánok már délután összegyülekeztek. Nem sokkal később megérkezett a miniszterelnök is. A miniszterek közül ott volt Bornemissza Géza, vitéz Lukács Béla országos pártelnök és Antal István. Az Erdélyi Párt tagjai közül is többen megjelentek.

Rokonnépek intézete az egymásratalálás szolgálatában

Igen, van egy ilyen intézet is. Jegyezzük meg jól a nevét, mert a közeljövőben sokszor találkozunk majd vele. Finnül *Sukukansojen laitos* a neve, észtül pedig *Sugurahvaste instituut*. A pontos címe: Budapest, XII. Márvány-u. 28. III. 5.

A Rokonnépek intézete ezév januárjában létesült a magyar külügyminisztérium kulturális osztálya anyagi támogatásával. A közeljövőben azonban már a saját lábán igyekszik majd járni.

Kérdezzük meg a Rokonnépek Intézetének vezetőjétől, Zongor Endrétől, hogy mi az intézet célja.

„Mi a célunk az intézettel? — Az, hogy a rokonnépek, finnek, észtiek, magyarok és a többi kicsi rokonaink évezredek különválás után újra egymásra találjanak, egymást megismerjék és egymást megszeressék úgy, hogy soha többé el ne váljanak.”

10.000 levelező

Hogyan akarják a rokonnépeket egymáshoz közelebb hozni?

„Elsősorban levelezés útján. Intézetünk irodájában közel 10.000 finn és magyar diák címe van a névsorokban. Azoké, akik egymással leveleznek. A névsorokból csak párat ragadok ki. Itt van pl. a *békéscsabai álami leánygimnázium névsora 190 levelezővel, a kolozsvári református leánygimnázium névsora 216 finnekkel levelező diákleánnyal. De a finnek sem maradnak el mögöttünk. Itt van pl. a turkui leányiskola névsora. Közel 600 finn diákleány kér lenne magyar levelezőtársat.*”

Almélkodva hallgatjuk ezeket a mesébe illő számokat. *Egyetlen iskolából 216 magyar leány és egyetlen finn iskolából 600 finn leány, összesen 10.000 kért levelezőtársat a rokonnépek leányai és fiai közül! 10.000 lelkes finn leány és fiú és 10.000 lelkes magyar diák. Hiszen ez óriási tábor!*

Hány évig gyűlt össze ez a rengeteg levelezni kívánó?

„Nem évek, hanem napok alatt, ezinte egyetlen előadó körút során” — válaszolja Zongor Endre a Rokonnépek Intézetének vezetője.

Azután elbeszéli, hogy az 1941—42 tanévben a külügy-, illetve a külügyminisztériumnak ösztöndíjjával Finnországba utazott, hogy ott széleskörű mozgalmat indítson a finn-magyar összefogás érdekében. Amikor elindult, éppen akkor kezdődött a második finn-orosz háború. Megindultak újra a légitámadások Helsinki és más finn városok ellen. Az idő tehát nem volt kedvező és hetek múltán Helsinkiben mégis kb. 500-an jelentkeztek a magyar nyelv tanfolyamaira. *Soha nem tanultak annyian magyarul Helsinkiben, mint akkor.* A magyar nyelvtanfolyamok közös záróünnepsége után Zongor Endre körutra indult és meglátogatta Finnország minden nagyobb városának minden középiskoláját és beszélt a finn diákságnak arról, hogy nekik magyaroknak, finneknek, észtieknek és minden a mi rokonainknak össze kell fogoznunk, mert különben elsöpörhennünk a mai élet szörnyű vihára.

A diákság lelke tüzet fogott. Lelekedésük leírhatatlan volt. *Tampa-*

rében, Finnország legnagyobb gyárvárosában pl. az egyik leányiskola növendékei, — közel ezer diákleány — az előadás után kifutottak az iskola udvarára, onnan pedig az utcára és hazafias dalokat énekeltek. Pedig a csendes északi testvéreinknél nem igen szokták a lelkesedésüket így utcára vinni. De hát akkor nem mindennapi dologról volt szó, hanem arról, hogy a testvérek, a finnek és a magyarok újra találkozzanak. És a mi északi testvéreink szívét nagyon megforrósította az a kimondhatatlanul nagy öröm, hogy a messze délre szakadt testvéreikkel, a magyarokkal találkozhattak. Ezt a nagy örömet pedig már nem lehetett szívbe zárni, vele ki kellett szaladni az utcára és ott dalba kellett azt kiáltani.

A nagyobbik csoda azonban csak ezután következett. A nem is egészen két hétig tartó körút után a magyar levelezőtársat, magyar nyelvtant kérő diákok leveleinek a niagarája indult el Finnország minden városából és minden iskolájából. *Helsinkiből a finn cenzura egyetlen hatalmas nagy bőröndbe zárva továbbította később Magyarországra azt a közel 10.000 kérelmet. Kevés cenzura látott ilyen „tartalmas” levelet. Nem csoda. Hiszen ebben az egyetlen kövér „levélben” 10.000 diáknak százezer kérése, vágya, álma volt. Az egyik azt írja*

ezereken, hogy nincsen nagyobb vágya, mint az, hogy neki magyar levelezőtársa legyen. *Nem fontos, hogy fiatal-e az illető vagy idős, szőke-e vagy barna, csak az a fontos, hogy magyar legyen.* Az „igényesebbek” megírják azt is, hogy a levelezőtárs barna legyen vagy kékszemű, eleven vagy csendes, hazáját szerető, művészetek vagy irodalom iránt érdeklődő, 162 cm. magas, 16 éves, városi avagy falusi, stb. stb. Mennyi testvér után vágyó szív és a testvért kereső szeretetből mennyi tizezer és tizezer baráti kéz nyulik felénk onnan északról és mennyi szeretettől sugárzó szempár tekint reánk onnan fentről, a messzi ezertőrszágából!

De átforrósodik a magyar szíve is, ha a finnekről hall. Ezév áprilisa végén, illetve májusa elején a *Rokonnépek Intézetének vezetője finn tanárt, — Vieno Silvennoient és Viljo Tervont — vitt el Debrecen, Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda és Kolozsvár iskoláiba. 12 nap alatt, illetve csak 7 nap olatt, mert a többi utazásban telt el, összesen 35 ünnepségen 27 iskola, város közönségét lelkesítették a testvéri összefogásra. Nem egy ünnepségen az ezret is megközelítette vagy túl is haladta a jelenvotak száma. A lelkesedést leírni vagy elmondani nem lehet. Azt látni, hallani kellett volna. Egy hétig tartó szakadatlan ünnep volt az a körút. Amerre csak jártak nem ünnepi lakomák poháresilengése kísérte útjukat, arra nem is maradt idő, hanem ezek torkából felszendülő magyar nóták, a magyar himnusz, a finn himnusz.*

Tűz volt a Baross-és Vitéz János-utcákban

Nagyvárad, november 5. Pénteken reggel fél-nyolc órakor a Baross hid mellett szolgálatot teljesítő rendőrőrszem arra lett figyelmes, hogy a Baross-utca 12. számú ház tetőzete kigyulladt. Azonnal jelentette az esetet a tűzoltóságnak, ahonnan Szolnoki Sándor tűzoltófelügyelő parancsnoksága alatt kivonultak a tűzoltók és 15 perc alatt eloltották a tüzet.

A ház Fischer Arturné tulajdona. Mint megállapítást nyert, a tűz a

kéményben szabálytalanul elhelyezett gerendából származott. A ház felbecsülése folyamatban van.

Csütörtökön éjjel a Vitéz János-utca 12. szám alá hívták a tűzoltókat. Itt is a tetőzet gyulladt ki, melynek fele teljesen leégett. A tüzet három órai munka után sikerült eloltani. A kárt 25.000 pengőre becsülték.

Az oltásnál könnyebben megsebesült Csire Sándor csővezető.

Befejeződött a vizsgálat vitéz Endre László alispán és Pestmegye főtisztviselői ellen

Csupán kisebb hivatali mulasztást állapított meg a fegyelmi választmány

Makóról jelenti a Magyar Távirati Iroda: Csanád-Arad-Torontál vármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmánya, mint a belügyminiszter által kijelölt bíróság kétnapos tárgyalás után csütörtökön délután ítélezett v. Endre László alispánnak és három vezető tisztviselőnek a tanúsítványok kiadásánál keletkezett fegyelmi ügyében. Bár a tanúsítványokat az alispán kevéssel kiadásuk után, még mielőtt az érdekelték használhatták volna, visszavonta, a belügyminiszter mégis elrendelte ellene és három, a tanúsítványokat valóban kiállító tisztviselő ellen

a fegyelmi eljárást, melynek lefolytatására Csanád-Arad-Torontál vármegye közigazgatási bizottságának fegyelmi választmányát bízta meg.

A terjedelmes és az ügy minden részletére kiterjedő vizsgálat iratainak lementetése után már csütörtökön délelőtt sor került a vádiratváltásra, majd a terheltek nyilatkozataira. Délután történt az ítélet kihirdetése. A választmány megállapítja, hogy a tanúsítványok kiadásának anyag háttere nem volt. A vitéz Endre László dr. alispán által aláírt tanúsítványokban az érdekelt ügyfelek valamennyien öskeresztény

Mozik műsora:

APOLLO: Kerek Ferkó.
BELVAROSI: Ragaszkodom a szerzemhez.
CASINO: Szeretlek (Pillangó kizsákoszony)
KORONA: A nagymama.

származásuk, tehát nem zsidók vagy félzsidók. Pálházy Endre másodfőjegyző és Fára József dr. vármegyei főlevéltáros ügyében büncselekmény nincs. Ennélfogva a választmány a közzététel indítványával szemben az ügy iratainak az ügyészséghez való áttételét mellőzte. Legfontosabb megállapítás az ítéletben az, hogy valamennyi terhelte csupán kisebb hivatali mulasztást elkövetett, amiért Endre László alispánt 500 pengő pénzbüntetésre ítélte, Pálházy Endre másodfőjegyzőt az előléptetéstől két évre eltiltotta, Fára József főlevéltárost és Ghéczy András főszolgabírórt rosszallásra ítélte.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó közhírre teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. november 18-án, a másodikat 1943. november 26-án a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.

4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. október 29.

MESTER MIHÁLY,
végrehajtó.

A kiadmány hitelel: Molnár, kiadó.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.

7149.

Árverési hirdetmény

Alulírott városi végrehajtó közhírre teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67—69. szakasza alapján az első árverést 1943. november 15-én, a másodikat november 23-án a városi közraktárban (Thaly K.-u. 2.) kitűzöm.

Árverési feltételek:

1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyed része erejéig tesznek vételi ajánlatot.
2. A második árverésen azonban az ingóság becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
3. Az árverés megtartása, vagy megkísérlése esetén a behajtási illeték 8 százalék.

4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

Nagyvárad, 1943. október 30.

LITERATI JANOS
végrehajtó.

A kiadmány hitelel: Gáspár István-né, kiadó.

Döntő harc kezdődött Kievs és Kercs birtokáért

Cáfolják a németek Krim-félsziget kiürítését

Berlin. (MTI.) Megállapítják, hogy Kievs és Kercs városok fekszenek a harcok középpontjában. A mindkét helyen folyó harc kimenetele döntő fontosságú az arcvonal további kialakulására. A Krim-félszigeten az oroszok jelentős erőket tettek partra, ennek ellenére német részről a helyzetet nem látják válságosnak, csupán feszültnek. A bolsevistáknak nem sikerült az arcvonalat áttörniük vagy nagyobb német erőket bekeríteniük. Határozottan cáfolják az ellenséges esztónak azt az állítását, hogy a németek kiürítették Krim-félszigetet. A nagy csata másik súlypontja Kievs. Itt nagy erővel támadnak az oroszok. A Nigai-sivatagban komoly jellegű harc folyik. Az utánpótlás különösen az oroszokat érintően megnehezült és ez lehetetlenné teszi a márcól-holnapra való döntést. Az egész arcvonalon csak igen kevés külföldi eredetű hadianyag van. Az oroszoknak van elég páncélosaik és hadianyag és főként élelmiszere van szükségük.

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti a keleti arcvonal déli szakaszának harcáról: Krivoj Rognál német csapatok sikeresen hátrították el a bolsevisták északkeleti irányban intézett új erős támadásait. A Dnyeper vidékén a bolsevista alakulatok össze nem függő gyengébb erőkkel végrehajtott támadásai nem jutottak túl a németek előterein. Kievtől északra a harc tevékenység több szovjet vadászadosztály tömeges támadása következtében fokozódott és nagy heveséget ért el. A kiterjedt erdőségek következtében nagyon áttekinthetetlen harcviszonyban a német csapatok megakadályozták az áttörést, melyre a bolsevisták törekedtek és eközben 13 szovjet páncélost szétlőttek. Az elhárító sikerből különösen kivette részét a légi fegyvernem.

Súlyos küzdelmek folynak Velikije Lukitól délnyugatra

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelenti a keleti arcvonal központi és északi szakaszán november 3-án is általában helyi harc tevékenység volt. Csak Velikije Lukitól délnyugatra folytatódott a súlyos küzdelem. A tüzer és páncélos elhárító csoportok együttvéve 17 szovjet páncélost tettek harcoképtelenné. A támadóknak ezenkívül érzékeny veszteséget okoztak minden fegyverek összpontosított elhárító tüzével. Az egész északi szakaszon mindkét részről csak rohamjárőr és felderítő járőr vállalkozások voltak. A Jeges-tenger feletti szovjetrepülőök erősebb kötelékei megtámadtak egy német hajókisértelet. Német vadászpilóták azonban szembeszállottak velük és súlyos légi harcokra kényszerítették őket. Elkezdett légi harcokban a német vadászok összesen 17 támadó repülőgépet lőttek le, amíg ők maguk veszteség nélkül tértek vissza.

Légi és tengeri ütközetek

Berlinből jelentik: (MTI.) Az Interinf jelenti: A csütörtökre virradó éjszaka a nyugateurópai tengenyeken több pontján harc érintkezés volt brit könnyű tengeri erőkkel. Ezek során együtvéve 4 ellenséges gőrhajót el-

súlyesztettek és legalább 4 gőrhajót megrongáltak, részben súlyosan.

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: A Német Távirati Iroda arról értesül, hogy német vadász és romboló kötelékek a Jeges-tengeren légi harcokban 17 szovjet repülőgépet lőttek le.

Berlinből jelentik: (MTI.) A Német TI

Megkezdte támadását az ötödik brit hadsereg a német záróállások ellen

Algírából jelentik: (B. T.) Eisenhower tábornok főhadiszállásáról közlik, hogy a brit csapatok behatoltak a Garaglia folyó síkságára. Az ötödik hadsereg támadása a Magnano és Voltur-

jelenti: Azoknak az ellenséges repülőgépeknek a száma, amelyeket november 3-án Nyugat- és Északnyugat-Németország felett lelőttek, harmincöt-ára emelkedett.

Lisszabonból jelentik: (MTI.) Mint az angol hírszolgálat jelenti, csütörtökön este Londonban légiiradó volt.

no forrásvidéke közötti német záróállások ellen irányul. Az arcvonal keleti szárnyán a nyolcadik hadsereg súlyos harcokban áll. Montgomery csapatai több helyen előretörték.

Német jelentés az olaszországi harcokról

Berlinből jelentik: (MTI.) Az Interinf jelenti a déliolaszországi harcokról:

Az olasz harcok gyújtópontjain a harcok szerdán nem csökkenő heveséggel folynak. Az angolok és amerikaiak újabb áttörési kísérleteit a tengerparttól tengerpartig húzódó egész arcvonalon visszavertük. Messzenemő veszteségeket okoztunk még Montgomerynek a keleti partj szárnyon átkarolásra irányuló kísérletei során, amelyeket visszavertünk. Eisenhower csapatainak veszteségeire jellemző, hogy például az Apenniniekben kétségtelem megfigyelések szerint, a meggyengült alakulatokat Sziaciliából érkezett csapatokkal pótolták. Egyes szakaszokon a helyzet úgy magyarázható, hogy az ötödik hadsereg megpróbálja kibővíteni az átengedett hegyi állásokat, hogy

azokat hadműveleteinél kihasználhassa. Az utak elzárása azonban vagy azok szétrombolása, arra kényszeríti Clark tábornok csapatait, hogy uttalan sík hegyi ösvényekről kiindulva végezzék mozdulataikat. A német záróállások áttörésére vagy megkísérlésére irányuló erőfeszítésük a nehéz német elhárító fegyverek tüzeben összeomlott. Különösen veszteségesek voltak a nagyobb amerikai erők áttörő kísérletei a Volturno kanyarban. A szomszédos Apenniniekben az angolszások továbbra is arra kényszerülnek, hogy Matesi magaslatain igyekezzenek átjutni. A német Trigno állásoknál a 8-ik angol hadsereg szerdán az adriai part mellett átkaroló mozdulattal kibővítték áttörésre irányuló kísérleteit. Párietától nyugatra két angol ezred erő-

Törökország kezd eltávolodni „nemhadviselő” állásponttól

Lisszabonból jelentik (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat diplomáciai munkatársának jelentése szerint az angol és török külügyminiszter kairói megbeszélésének fontossága annál nagyobbak látszik, minthogy közvetlenül a moszkvai értekezlet után került rá sor. Eden kétségtelemül tájékoztatta Mememendzoglut a moszkvai döntések jelentőségéről. Máris különböző találgatások hallhatók. Beszélnek például arról, hogy a szövetségesek légitámaszpontokat fognak kérni Törökországtól, mint annakidején

Portugáliától. Egyesek odáig mennek találgatásaikban, hogy azt mondják, hogy Törökországtól a szövetségesek oldalán való háborús beavatkozást fogják kívánni. Amennyit ebben a pillanatban el lehet mondani anélkül, hogy később az események megerősítsék, mindenesetre az, hogy a török közvélemény kezd eltávolodni a nemhadviselő tétel álláspontjától a „művelődés és emberiség győzelméért” való közreműködéshez. Izmet Inonü török köztársasági elnök három nappal ezelőtt kijelentette, hogy Törökország célja ez a győzelem.

Moszkva nem támogat egyetlen juqoszláv csoportot sem

Zürich. (Bud. Tud.) Washingtonból ideérkezett hír szerint a moszkvai értekezlet célja főképpen azoknak a kérdéseknek megvitatása volt, amelyek az európai háború megrövidítésével függnek össze. Az oroszok állítólag biztosították a szövetségeseket, hogy a szovjet kormány nem támogat egyetlen csoportot sem az egymással szembenálló juqoszláv csapatok közül. Mérvadó amerikai körök általában meg vannak győződve arról, hogy az oroszoknak komoly szándéka résztvenni a háború utáni újja-

építésben.

Ujvidékről jelentik (MTI.): Ideérkezett hírek szerint Nedics Milán tábornok, szerb miniszterelnök átvette Szerbia területén az összes önkéntes csapatok parancsnokságát.

Bécsből jelentik (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: Anasztázisz belgrádi metropolita elnöklétével az európai ortodox orosz egyházak metropolitái együttes ülést tartottak. határozatot fogadtak el és felhívást intéztek az ortodox hívekhez. A határozatban megbélyegezték a moszkvai pátriárka

sebb tüzérségi bevetéssel ismét belört a német vonalakra. A németek patkó alakban helyezkedtek el és megemmielő ellenőrkést végeztek. Az angol ezredeket ismét a folyó partján túl messze visszavetették. Montgomery oldalozó hadművelői a part közelében kemény harcokra vezettek a Trigno torkolatánál. E harcokban hat amerikai páncélost szétlőttek. A német légielhárító ő: angol bombázót lőttek le. Az angolszások szerdán egyedül az arcvonal e területén az elhárítás következtében 16 repülőgépet veszítettek.

Heves tengeri és légi csata a Délcsendes óceánon

Tokióból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: A Domei Iroda jelenleg egy déloszceni japán támaszpontonról Japán tengerészeti és légi haderők november másodikán reggel heves harcra keveredtek egy ellenséges hajóhaddal, amely körülbelül 60 és rombolókból állott. A csata Ohainville szigetén nyugati partjánál volt. Az angolszásoknak súlyos károkat okoztak. Részletekről még nincsen jelentés. Ohainville szigetén a japán megszálló csapatok több egységét megsemmisítették azoknak az amerikai és ausztráliai haderőknek, amelyek megkísérelték, hogy Ohainville középső szakaszán partraszálljanak.

Tokióból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: A harcokról érkezett egyik jelentés szerint november másodikán heves légi csata volt Raboul felett, amelyet ötven amerikai bombázógép és ötven vadászgép támadott. A japán vadászok 23 bombázót és 42 vadászpilótát lőttek le.

Hongkongból jelentik: (MTI.) A Német TI jelenti: Ellenséges repülőgépek szerdán kísérletek tettek, hogy megtámadják Hongkongot és Kanton. Japán repülőök az ellenséges repülőgépeket megtámadták és a kifejűdött légi harcokban az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett.

választásánál folytatott leplezetlen eljárás, valamint Stalin egyházi politikáját. A pátriárka megválasztását az egyház jog alapján érvénytelennek nyilvánították.

Súlyos a feszültség Washington és Madrid között

Zürich. (MTI.) A Neue Zürcher Zeitung washingtoni tudósítója jelenti: A külügyminisztérium ama közlése, amely a spanyol kormány magatartását „komoly megfontolás tárgyává tette” félreismertethetetlen jele a Washington és Madrid közötti súlyos feszültségnek. Abban a táviratban, amely az amerikai külügyminisztérium állásfoglalására az indítékot adta, nemesak Franco és kormánya, hanem az egész spanyol nép nevében szerenese kívánataikat fejezték ki a Fülöp-szigetek népének. Washingtonban az a vélemény alakult ki, hogy ezt a táviratot Laures kormányzatának defacto elismerésként kell tekinteni.

Lisszabonból jelentik: (MTI.) Churchill az angol alsóházban egy kérdésre válaszolva kijelentette, hogy a brit kormány politikája Albánia irányába

ugyanaz, mint amelyeket a külügyminiszter 1942. december 18-án tett nyilatkozatában említett és ez a politika továbbra is változatlan marad. Azt kívánja, hogy Albánia szabaduljon fel és érje el függetlenségét. Határainak kérdését azonban természetesen csak a béketárgyalásokon vitatják meg.

Perics Sziepo az új horvát külügyminiszter

Szofia. (MTL.) A Szlovo esütörtök délutáni számában közli, hogy Perics Sziepo szofiai horvát követet külügyminiszterre nevezték ki. A esütörtöki szofiai lapok közlik nyilatkozatát is. Először az állandóan mélyülő és barátságosabbá váló bolgár-horvát viszonyról beszélt, mely valóban a legjobb biztosítéka a Balkán békének és az új rendnek Európa délkeleti részében. Horvátország jelenleg arra fordítja minden erejét, hogy megszilárdítsa az ország belső helyzetét és megvédje a Balkán nyugati partvidékét, főként Dalmáciát minden támadás ellen.

Badoglio hű marad a királynak, Sforzaék a köztársaság mellett foglaltak állást

Genf. (Bud. Tud.) Chiasso jelentés szerint Nápolyban értekezlet volt, amelyen a Szabad Olaszország bizottság képviselői vettek részt és megjelent gróf Sforza, valamint Badoglio tábornagy is. Sforza és a szabad olasz bizottság tagjai nyíltan állást foglaltak a köztársaság mellett. Badoglio kijelentette, hogy továbbra is hű marad a királyi házhoz, azonban lemond, ha a király lemond és ez esetben ő is visszalép.

100.000 ember a szövetségesek eddigi földközi-tengeri vesztesége

Stockholmból jelentik (MTL.): A Német Távirati Iroda jelenti: A newyorki rádió szerint Stimson hadügyminiszter esütörtökön közölte, hogy a szövetségesek földközi-tengeri vesztesége a körülbelül egy évvel ezelőtt bekövetkezett partraszállások óta halottakban, sebesültekben és eltűntekben mintegy száz ezer ember.

Dr Horváth Jenő Erdély nemzetközi statutmáról ad elő vasárnap a Jogászegyletben

A Magyar Jogászegylet nagyváradi csoportja legközelebbi ülését november 7-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja a királyi itélőtábla dísztermében. Ezuttal nemzetközi tárgyú és az erdélyieket közelebbről is érdeklő kérdés kerül napirendre. Dr. Horváth Jenő egyetem tanár, aki a budapesti tudományegyetemen a legújabb kor világtörténetének tanára, Erdély nemzetközi statutmá címmel tart előadást. Erdély-Magyarország ezeréves történelme során sokszor egész különleges nemzetközi jogi helyzetet foglalt el anélkül, hogy Magyarországhoz való tartozását és az országgal való szerves kapcsolatát elveszítette volna. Jogászok, történészek és politikusok mindig nagy érdeklődéssel foglalkoztak Erdély állami helyzetével. Ezeket a kérdéseket világítja meg a Nagyvárad

Az Angliából hazatért német hadifoglyok bíznak a német győzelemben

Göbbels dr az angol belső helyzetről

Berlin. (MTL.) A Német TI jelenti: Göbbels dr. birodalmi miniszter a Das Reich című hetilapban megjelent legutóbbi cikkében Anglia belső helyzetével foglalkozik. Beszámol a miniszter az Angliából visszatért súlyosan sebesült cserefoglyokkal való beszélgetéseiről. Valamennyi hazatérő egyet ért abban — írja — hogy Angliában az élelmezési helyzet nagyon rossz. Mindenesetre sokkal rosszabb, mint Németországban. Ez az egyik oka annak, hogy szénbányavidékeken folytonosan megújulnak a sztrájkok. A társadalmi osztályok közötti szakadékok is mélyebbek mint valaha. A brit munkás ezt a háborút nem érzi

a magáénak. Az ellenséges lörekvések főmozgatójának Göbbels dr. a zsidókat tekinti és különösen jellemzőnek találja az Angliából hazatértek úgyszólván egyhangú közlését, hogy a brit nép körében az antiszemitaizmus feltartóztatathatatlannal erősödik. Amellett angol részről feltűnő a gyanakvás az Egyesült Államokkal szemben és fokozódó aggodalommal várják a német megtorlást Anglia légitámadásaiért. Mindezeket összefoglalva, Göbbels dr. nagyon is érthetőnek találja, hogy a visszatért súlyosan sebesült cserefoglyok rendíthetetlenül hisznek a németek végső győzelmében.

lamilyen gyengeségi érzéstől ösztönözve határozta el, hogy Délkeleten új politikai kezdeményezésbe fog. Németország e valóban meglévő kezdeményezésének kiinduló pontja Olaszország földközi-tengeri birodalmi politikájának összemomlása. Tekintettel arra, hogy e kezdeményezés bekövetkeztéig Délkelet olasz befolyás volt. Horvátországban, Montenegróban, Albániában és Görögországban a német külpolitika számára természetesen adódó szükségesség, hogy a délkeleti részen új útvonalat jelöljön ki. Németország a Délkeletet nem uralkodás területének tekinti, hanem az európai együtartozás részén. Ezért már megkezdte e terület viszonyainak rendezésére irányuló tevékenységét, mivel ez a terület a természetes gazdasági kiegészítés viszonyában van Európa többi részével. Németország ezért a délkeleti részen idegen hatalmakkal ellentétben a legnagyobb politikai és gazdasági szilárdeságra törekszik. Olaszország leválása után még a nehéz háborus viszonyok közepette is Németország politikát folytat.

Németország és a Balkán

Athén. (MTL.) Az Interinf jelenti: A Deutsche Nachrichten in Griegenland közli Neubauer dr. követtel, a német külügyi hivatal délkeleti külön megbízottjával folytatott beszélgetést, amely többek között így szól: Az európai és Európán kívüli sajtóban ismételtlen

megjelentek olyan cikkek és állítások, hogy Neubauer követ, mint a Birodalom délkeleti megbízottja külön felhatalmazást kapott arra, hogy balkáni szövetséget hozzon létre. Ezek az állítások teljesen alaptalanok. Ugyanígy téves az a feltételezés, hogy Németország va-

Három kincstári pokróc — s egy kivülről fölkapari családi élet

(Nagyvárad, nov. 5.) Molnár Imre, 29 éves diósgyőr-vasgyári gépkocsivezető 1940. októberében. Észak-Erdély felszabadulásakor katonai szolgálatot teljesített s mint gépkocsivezető vett részt a bevonulásban. Ebben a minőségében egy tartalékos zászlós és egy tizedes kíséretében Nagyváradon járt s mint szállásosnádó, a zsidótemplom udvarán levő egyik fél-szerben, szalmatekőhelyen három kincstári pokrócot talált s magához vette. Két évig tartotta lakásán a kincstári pokrócokat s csak 1942. decemberében szolgáltatotta be, miután az ügyben már feljelentés érkezett

illetékes helyre.

Molnár Imre ellen lopás büntette címén vádat emelt a nagyváradi kir. ügyészség és egyben indítványozta, hogy a bíróság vonja felelősségre közönség elleni kihágás címén is, hogy miért, az majd kiderül a továbbiak során.

Dr. Gavallér László bíró tegnap délelőtt, amikor is Molnár azzal védekezett: azért vette magához a pokrócokat, hogy illetékes helyen beszolgáltatassa. Minthogy azonban lezerelés után nyomban munkába kellett állnia a vasgyár szolgálatában, nem volt ideje szándékát végrehajtani, hanem feleségét bízta meg a pokrócok beszolgáltatásával. Az azonban állandóan betegeskedett s így mindig csak elmaradt a szándék végrehajtása.

Az elnök itt elébetárja, hogy a feljelentést éppen a felesége írta alá.

— *En erről nem tudok!* — mondja a vádlott. — *de itt van a feleségem:*

— *Akar vallani?* — kérdezi a bíró Molnár Imrénétől, miután behívták őt is a tárgyalóterembe.

— *Nem* — mondja halkán az asszony.

— *Maga írta ezt alá?* — kérdezi még az elnök a följelentésre mutatva.

— *Igen* — válaszol az asszony ugyanolyan ezintelenül és keményen összeszorítja a száját. Ugy áll ott, némán, hosszú ideig, miközben a férje tisztáznai igyekszik magát a pokrócok szándékos eltulajdonításának vádjá alól. Némán hallgatja végig azt is, amikor a bíró felolvassa a másik följelentést, mely a közönség elleni kihágás vádját vonta maga után s melyben az áll, hogy Molnár a feleségét durván bántalmazta, majd amikor az a sógorához menekült, utána ment s hangos botrányt okozva

az ajtó feltörésével és megöléssel fenyegette.

Ettől az ügytől függetlenül a pokróc ellopásának vádját dr. Szepes kir. ügyész tisztázottnak látja és ítéletet kér. Az elnök azonban még tovább faggatja a vádlottat, miután az egyetlen tanu, a feleség — hallgat.

— *Belátja ugye, hogy hibát követett el?* — kérdezi végül a bíró.

— *Nem ő követte el a hibát, hanem én!* — szólal meg most váratlanul az asszony. — *Megbízott engem, hogy vigyem el a miskolci tüzelőanyagba a pokrócokat, de folyton beteg voltam, háromszor is operáltak s nem volt erőm.*

— *Hát nem élt rosszul a férjével?* Nem igaz, hogy bántalmazta magát?

— *Igaz, hogy dulakodtunk, de az a mi magánügyünk...*

— *Nincs is semmi panasz a férjére?*

— *Hogy volna panaszom, mikor háromszor adott vért nekem, amikor operáltak s a végén ő is belebetegedett...*

Ezt már sirva mondja az asszony s a férfi szeme is gyanusan kivörösödik.

— *Hát akkor miért írta alá a följelentést?*

— *Mert felbujtottak a hozzátartozóim... Mert kezdettől fogva ellemeztek a házasságomat a férjemmel...*

Az elnök végül is bizonyításkiegészítést rendel el a pokrócok eltulajdonításának ügyében, mire a kir. ügyész semmiségi okot jelent be.

A házastársak pedig szótlanul, nagy léptekkel távoznak, s sietnek — talán új viharok, vagy végre a teljes kiengesztelődés felé?

(M. F. V.)

Hirdessen a Magyar Lapokban

Harmadosztályon utaztam...

Koszorúk és krizantém-csokrok között dideregve szorongtam. Mindenszentek napjának hajnalán a nagyváradi-debreceni vonat egy harmadosztályú kocsi-jában. De a harmadosztály ezuttal is kárpótolta magát a kemény fapadért és egyéb kényelmetlenségeikért, mint mindig, amikor bármilyen okból, akár mert ragaszkodom a kirándulói stílushoz, akár költségvetési szempontok kényszerének megalkuvására, erre az utazási módra fanyalgodom. Érdekes emberekkel és életkörülményekkel találkoztam mentem.

Szerény krizantém-csokor

Tele volt a kocsis halottaihoz utazókkal, s mindenki rendre elmondta a számorú történeteket, amelyek egy-egy esztári, konyári, derecskei vagy debreceni sírnál fejeződtek be. Szomszédom jónagy csináltvirágkoszorút zörgött a kezében, gyöngöden ügyelve rá, hogy bája ne essék.

— Edesbátyámnak viszem, — mondotta. — Ő nevelt engem kicsi koramtól, mert korán árván maradtunk... Megérdemli, Isten nyugosztalja, szegény, hogy egy esztendőben legalább egyszer felkeressem. Amíg a határ elszakított minket egymástól, ugvís évekig nem tudtam meglátogatni. Derék, jó ember volt, bár inkább ő vinne most nekem virágot, mint én neki.

— S mennyibe került ez a koszorú? — Harminc pengőbe, — felelte meztelentőve. — Szegény napszámos ember vagyok, többre nem telik. Igaz, elég jól keresek a kőműveseknél, egy pengő hatvan az órabérem, háromszor ötven pengőt is összehozok havonta, nem cserélnék a közalkalmazottakkal, pedig el tudtam volna helyezkedni a postánál vagy a vasutnál.

Pironkodva tettem összehasonlítást magamban a napszámos jövedelme és az fizetésem között, de azért kissé meg is rőtélkedtem a szerény krizantém-csokor miatt, amit én szorongattam a kezemben, hogy apám sírjára vigyem. Sok volt ebben is a kegyeletos mozzanat, mert saját kertemben szedtem a félig kinyílt, korcs virágokból, olyan tövekről, amelyek őseit ő ültette valamikor... De viszont nem került a csokor semmibe.

Hörcsögölés

Szembem velem egy asszony ült, akinék hároméves kisfiú aludt az ölében. Eldöcögött vele, hogy messziről jön, az ország legvégéről, Sepsiszentgyörgyről.

— S mi járatban volt ott? — kérdeztem.

— Csak úgy széjjelnézni mentem. Az igaz, hogy az uramhoz utaztam, de leginkább azért kerekedtem fel, hogy világot lássak. Sohase jártam még hegyes vidéken. S meg tetszik bocsájtani, nemcsak az urak jussa, hogy körülnézzenek a világban.

— Tökéletesen igaza van, — nyugtattam meg. — És mit csinál az ura Sepsiszentgyörgyön?

— Hörcsögöl.

Elég jól ismertem ezt a foglalkozási ágat, de azért részletesen elmagyarázta utitársam. Hörcsögölő törököt kell felállítani a határban, amelyeket aztán sűrűn vizsgálni kell. S a hörcsög bőrét jó pénzért lehet értékesíteni.

— S hány törrel dolgozik az ura?

— Negyvennel. S hatvan-hetven pengőt is megkeres egy nap. Azelőtt Nagy-károly környékén dolgozott, de elhiv-

ták a Székelyföldre, mert ott rengeteg a hörcsög.

— És hogy tetszett magának a hegyes vidék? — kérdeztem tovább.

Felragyogott az arca. Valami gyönyörű. Egy percig se bánja, hogy annyit költött az útra, pedig nagy „töredelem” éjszakákon át utazni.

— Jártam székely falvakban is, — lelkesedett. — A legjobban tetszett nekem, hogy milyen vallásosak ott az emberek. Több házban is tettem látogatást és igazán meghatótt, hogy étkezés előtt letérdepel az egész család és úgy imádkozik, hangosan, a családapa után... A mi vidékiünkön ezt sajnos, nem lehet látni sehol...

Megindító volt, ahogy az utasok bekapcsolódtak a sajnálkozásába. Bizony, mondták, az igen nagy baj, hogy miféleképpen nem elég vallásosak az emberek...

Nevelési módszerek

Ahogy világosodott és felserkentek azok is, akik eleinte bóbiskolásnak éreztették a fejüket, általános lett a társalgás a kocsiiban. Egy csoport a hirtelen beállott fagyról és annak mezőgazdasági következményeiről beszélt. A másikban egy jólöltözött hölgy, aki hosszú hajfonatú, szende süldőleánnyal utazott, nevelésügyi kérdéseket feszegetett. Nagyon okosan pálcát tört az újabb módszerek felett és számos esetet mesélt el, amelyekben a fiatal leányok „szabad” nevelése megbosszolta magát. A kisleány is beleszólt és naiv bájjal szállt síkra anyja érvelése mellett.

— Megtörténik, — mondta, — hogy fiúk és leányok úgy veszekednek, sőt

verekednek, mintha már házastársuk lennének.

Ebben nem volt semmi élc; mindenki komolyan hallgatta.

Csupa közhelyekké jegesedett igazságok kijelentéseivel folyt a társalgás s általános volt a megállapítás, hogy „jobb a régi nevelési módszer, ha negyvennyolcasnak nevezik is...”

Közellátási nehézségek

Egy harmadik csoportban a közellátási nehézségekről vitatkoztak. Józán, derék gazdaemberek higgadt megjegyzéseket tettek az árak között mutatkozó egyenlőtlenségekre, de politikai éllel nem fordultak szembe semmiféle tönyezővel. Csupán a sokgyermekes családok kérdésénél terelődött a kormányra a szó.

— A minisztériumnak, — mondta az egyik gazda, — segíteni kell a sokcsaladosokon. Mert két karral nem lehet eltarítani négy-öt gyermeket. Miből ruházza manapság őket az ember?... Nekem van ugyan öt tehenem...

— Hát adja el az egyiket, — vetette közbe valaki.

— Avval se sokat érek, — válaszolta a gazda. — Egy tehennek hétszáz pengő az ára és egy ingért száz pengőt kell adni.

Nehéz gond ült meg az embereket, megoldási módokat kerestek, igen egészséges ötletek fakadtak panaszaikból, de a nehéz helyzetet mind úgy fogták fel, mint természetes velejáróját a rendkívüli viszonyoknak, a háborúnak, amelyről egyébként egész út alatt nem beszélt a tágas kocsiiban senki.

Csak két asszony sóhajtott el, hogy az egyiknek a férje, a másiknak pedig a fia kint van a fronton, de hála Istennek irnak rendszeren... (j. b.)

Kereszténység és koreszme

Virág Jeromos dr előadást tartott az Erdélyi Ifjak körében

Nagyvárád, nov. 5. Tegnap este hét órakor tartotta az Erdélyi Ifjak Köre szokásos vitáját a Magyar Házban. A gyűlést Csapó Zoltán nyitotta meg, majd dr. Virág Jeromos tartott előadást Kereszténység és koreszme címmel.

Az előadó kifejtette, ha új világot akarunk építeni, akkor elősorban az alapokkal kell tisztában lennünk, mert másképp megtörténhetik, hogy nem lesz szilárd a jövő épülete. Ez az alap csak a kereszténység lehet.

A továbbiakban ismertette korunk felfogását a kereszténységről. Megállapította, hogy sok támadásnak volt kitéve a kereszténység, de mégsem tudta az ellenfél tönkretenni. Ezek a támadások az új korban nagyrészt azért érték a kereszténységet, mert a keresztény név viselői nem állottak mindig hivatásuk magaslatán s csak nevében voltak keresztények, a gyakorlatban pedig megszeállottak tőle. A Szentatya ezeket tezei felelőssé azért a sok bizalmatlansággért, amellyel a kereszténység az életben találkozott.

Majd arról szólt, hogy bármennyire támadják is a kereszténységet, éppen korunk mutatja legjobban, hogy az ellenfélnek is számolnia kell vele. Ez nem gyengeséget, hanem nagy erejét mutatja. De még erősebb lesz a kereszténység, ha a keresztény tanítást átviszük a gyakorlati életbe és szerinte rendezzük be a társadalmi életét. Minél több krisztusi eszme kerül az életben megvalósulásra, annál hódítóbb lesz a kereszténység, a világ pedig előbbre

halad a gyógyulás útján.

A keresztény szeretet és igazságosság mértékével igyekezzünk megkeresni korunk minden fájó problémáját. Ne várjuk meg, amíg a sebek maguk keresnek fel bennünket, hanem járjunk utánuk és keressük magunk, hogy hol tudunk és kell segítenünk. A szeretet aggódva figyeli azt, aki szeret és nem várja meg, amíg elszíja panaszát, hanem keresi az alkalmat, hogy segítsen. Kereszténységünkben vigyük bete az életbe a heroikus lelket, amely áldozatokat hoz az eszme megvalósításáért. A keresztény szeretetnek oly erősen kell lennie, mint Krisztus szeretetének, aki életét adta azokért, akiket szeretett. Az apostol meg is mondja, hogy amint Krisztus életét adta értünk, nekünk is úgy kell szeretnünk egymást, hogy életünket is odaadjuk egymásért. Ha ez a krisztusi lélek lesz a keresztény világ mozgatója, akkor sok szociális nehézség eltűnik majd az életből és nem néznek bizalmatlanul az emberek a keresztény jelszavakkal ékeskedő mozgalmakra.

Az előadást dr. Csapó Zoltán elnök megköszönte és felkérte a hallgatóságot, hogy szóljanak hozzá az előadáshoz. Elsőnek Belényesi István szólt, majd Soós András, a városi könyvtár igazgatója. Szilcsai Sándor újságíró és Faragó Károly iskolaigazgató mondták el véleményüket az előadással kapcsolatban.

A nemzeti Hírszék újabb elmondása után a vitást végetért.

Kassai Béla 1883 felszabadulásának ötvenes évfordulóján

A postavezérgazgatóság közli, hogy a Kormányzó Ur Öfömlétsége kassai bevonulásának ötödik évfordulója alkalmából a Kasovia Bélyeggyűjtők Egyesülete által rendezett bélyegkiállítás színhelyén november 11-étől 14-éig alkalmi postahivatal működik. Az alkalmi postahivatal az ott feladott postai küldemények lebélyegzésére, 1938 november 11—14 Kassa visszaférért — Kasovia bélyegkiállítás” feliratu alkalmi körbélyegzőt használ. — A m. kir. postavezérgazgatóság közli, hogy a Kormányzó Ur, Öfömlétsége kassai bevonulásának ötödik évfordulója alkalmából a Kassán rendezett ünnepi héttel kapcsolatban november 10-től 14-éig a kassai 1-es, 2-es, 3-as és 4-es számú postahivatalokban „1938 november 11 — Kassa hazatért” alkalmi körbélyegzőt használnak.

A Német Lektorátus előadásainak és koncertjeinek sorrendje

A Müncheni Német Akadémia Nagyváradi Lektorátusa elhatározta, hogy mivel a téli évad bőven el lesz látva Németországból neves előadókkal és művészekkel, ennélfogva az őszes, a Lektorátus által rendezendő előadásokra egy fél évi időtartamra beiratást hirdet.

Minden héten lesz valami tudományos vagy művészi rendezés és egyenesen erre a célra alakítottak a Lektorátus az intézetben levő helyiségekből egy termet, ahol ezek a rendezések megtartva lesznek. Tanácsos ezen rendezésekhez mentől hamarabb beiratkozni, mivel a Lektorátus csak annyi jelentkezőt vesz fel, amennyi a terem befogadóképessége.

Az előadások kimagasló eseménye Erich Edwin Dwinger, K. H. Waggerl és Hohlbaum híres német írók személyes felolvasásai lesznek. Azonkívül december folyamán egy képkiallítás is lesz a német romantika idejéből.

A közeljövő műsora a következőképpen alakul: November 9-én lesz a híres Fiedel Trio hangversenye, akik a gótika és renaissance zenéjéből fognak előadni. November 20-án dr. Brüggmann, az I. G. Farbenindustrie vezérgazgatója fog előadást tartani: Az elektronmikroszkóp az orvosi kutatómunkában címmel. Ez az előadás hangos filmmel is lesz kísérvé. December 3-án a Dahlke Trio fog vendégszerepelt a Lektorátus nagytermében. Ezt a Triót már tavaly is meleg szeretettel fogadta Nagyváradi közönsége és bizonyosan az idén is örülni fog a ritka művelvezetnek. December 7-én Lerch őrnagy a külügyi hivatalból: Az Alpok világa és növényzete vetített képekkel. Továbbá jönnek: Prof. dr. Kurt Berger a Német Tudományos intézettől, aki jelenleg a Pesti Pázmány Péter tudományegyetem vendégelőadója. Előadásának tartalma Gerhard Hautmann munkássága. Lektor dr. Gesner Finn- és Oroszországról fog beszélni. Lektor dr. Gerlach pedig Kleistről fog előadást tartani.

Aki erre a tudományos és művészi ciklusra beiratkozik, az a Lektorátus egyéb nagyszabású rendezésein 50 százalékos kedvezményt élvez.

Hézagpótló lesz ez az előadásorozat, mert általa mindenki megkapja azt, ami kulturigényeit kielégíti. Bizonyos, hogy erre a kulturális ciklusra s éppen olyan sokan fognak jelentkezni, mint a Lektorátus nyelvtanfolyamaira és az újonnan alakított nagyterem rövidesen szüknek fog bizonyulni a hallgatóság befogadására.

A Baross Szövetség fontos közleménye

A Baross Szövetség vezetősége ezúton is — mihez tartás és tudomásul vétel végett közli az összes fűszer-, vegyeskereskedő, fűszer-csemegye, élelmiszer kereskedő, valamint szatócs-kiskereskedő Baross szakosztály tagjaival, hogy folyó év október hó 27-iki, valamint folyó hó 3-iki fűszerkereskedő szakosztály ülésen a jelentkezési könyvben bejegyzett-nevű szakosztályi tagok egyöntetűleg, s egyhangulag a fentebb indítványra (hogy a jövőben az összes Baross fenti szakosztály tagok a vasárnapi teljes és szigorú üzletzárást be fogják tartani), végérvényesen, megváltoztathatatlannal elhatározták, ill. ezen indítványt magukra kötelezőleg elfogadták.

A fent nevezett Baross keresztény szakosztályi tagok, kereskedők legnagyobb része az elfogadott indítványt, határozatot teljes egészében keresztény magyar emberhez illően be is tartotta és október hó 31-én, vasárnap üzleteiket zárva tartották. Sajnos, azon egyének, kik saját ügyes-bajos dolgaikkal kapcsolatban is érthetetlenül teljes közömbösséggel viselkedtek, — csak ritkán, vagy egyáltalán — nem járnak fel a Baross szakosztály üléseire, ezt nem tudva, vagy nem akarva, nevezett nap üzleteiket, mint a multhban, most is nyitva tartották.

Érthetetlen mind a Baross Szövetség vezetősége, mind a fűszerkereskedő szakosztály elnöksége előtt egyes Baross testvérek és kartársak viselkedése, mert a mai túlhévíz háborús gazdasági, kötött, zárt, áruhiányos viszonyokat véve figyelembe, köztudomású, hogy a keresztény kereskedő vagy maga, vagy felesége, vagy hozzátartozója, napnap után állandóan árbeszerzések után kénytelen lótni-futni, hogy üzlethelyisége ne tétőzjön az ürességtől. Ugyanakkor a háború szülte, helyzettel kapcsolatos kormány- és hatósági, szigorú rendeletek mindenkor betartása, jegyzőkönyvvel kapcsolatos teendők, azok elvégzési-ívekre történő külön-külön felragasztása, az illetékesekkel való elszámolása, sok-sok idejüket veszi igénybe, úgy, hogy legtöbb esetben éjjelnappalá téve tudják csak azt elvégezni és elszámolásra rendezni. Ez az igazság és ez a jelen helyzet.

De minden Baross-tag, kereskedő tudja és érzi a mai súlyos idők kötelező intő szavát, túlnyomó részben igyekszik is hivatásával kapcsolatosan reá háruló kötelességének mindenkor és mindenben teljes egészében eleget tenni, egy élelenszű kevés létszám kivételével.

Az állam intenciójának megfelelőleg az átalított keresztény kereskedők és iparosok, igyekeznek hivatásuknak legjobb tudásuk szerint eleget is tenni, hogy ahova az államhatalom jóságából a sors oda állította rendes keresztény magyar emberhez méltóan megállja a helyét, egy szebb, boldogabb keresztény Magyarország erősléte reményében és tudatában. De ezen erős idegű kötelességtudó átalított kereskedő és iparos társadalomnak, kiérdemelt szüksége van arra, hogy legalább ünnep, de főleg egy vasárnap kikapcsolódva, magának, családjának, hozzátartozójának, de főleg az igaz magyarok Istenének is ézentelbessék, áldozhassék időt, hogy legalább egyszer egy héten mindenki az Isten házába elmehessen, leróva háláját Istenének és hazájának.

Tehát mindezekért és egyebekért is kell és szükséges a vasárnapi teljes és szigorú mindenkiére kötelező üzlet zárvatartása.

De a keresztény társadalomnak kötelessége szívén viselni és tetteiben is, gondolkodásában is példaképpen megmutatni, de be is bizonyítani, hogy a hívő keresztény, egyben magyar lelkes honpolgár is, — mert csak így várhatja tőlük felettessel és a kormány hatalom a hazafias kemény magyaros minden ténre kiterjedő u. n. kiállásukat, és a most, a mai túl komoly vérzivataros időkben rendes helytállást — az annyira hangzatosított és felülről is komolyan diktált belsőfront lelkes, erőlyes, meg nem alkuvó keresztény hazafias magyar emberhez illő és méltó feltétlen erős kézzel, de még erősebb hittel, lélekkel, szívvel való megtartását, és fennmaradását.

A Polgármester úr ömeltósága folyó év október hó 2-iki Magyar Lapokban közzétett 23.332—1943. P.M. szám alatti rendeletével ugyancsak elrendelte a vasárnapi teljes üzlet zárvatartását keresztény magyaros szívvel és lélekkel. Hivatkozással dr. Soós István polgármester úr, ömeltósága fenti rendelkezésére, valamint a fűszerkereskedő Baross szakosztályunk f. é. okt. hó 27-iki, folytatólagosan f. é. nov. hó 3-iki szakosztályülésen egyetemes határozatára a vasárnapi teljes és szigorú betartandó üzletzáratartás határozata alapján a Baross Szövetség vezetőségéhez intézett jegyzőkönyvi és élőszóval is előadott kívánságára, kérésére, hogy az elnökség lehetőségek mérten soronki-

vül azonnal tegyen lépéseket, avagy intézkedéseket a helyi m. kir. államrendőrség kapitányóságánál a fenti ügyre vonatkozólag, hogy úgy a Polgármester úr ömeltósága fenti rendeletét, valamint ezen ügyben f. hó 4-én kelt, a Baross Szövetség vezetősége által 608—1943. sz. alatti beadványa eredményeképpen legyen szives az egész város területén rendőrszemekkel ellenőriztetni a vasárnapi üzletzárás mindenki részéről annak a legszigorúbb betartását.

Az előadottak alapján kérjük és nyomtatékosan figyelmeztetjük az összes érdekelte Baross tagjaink fűszer-vegyes, csemegye, szatócs stb. kereskedőket, hogy saját jólfelfogott érdekükben eszerint és ehhez alkalmazkodva igyekezzenek eljárni és egységesen összetartva a Baross Szövetség intencióit és a szakosztály vezetősége, valamint a szakosztálytagok egyetemes óhajának, kívánságának minden szakosztálytag magát alávetni tartsa kartársi, Baross testvéri és keresztény kereskedői kötelességének. Ugyanakkor leghatározottabban le kell a Baross vezetőségnek szögeznie, hogy bárkinek, sz. közömbösök, nemtörődöm-egyének, avagy indolensnek közül keletlenlenség, avagy bármilyen néven nevezendő baja lesz, végtelenül sajnáljuk, — de nem áll módunkban rajtuk segíteni. Fentiek tudomásulvétel és szigorú mihez tartás megfontolása végett közli és hozza az érdekeltek tudomására.

A Baross Szövetség elnöksége megbízásából:

1943. évi november 5-én

Garamvölgyi Dénes,
Baross Szöv. főtítkár.

Dr Jeney Endre nagyérdekességű előadása a népesedési politikáról

Nagy érdeklődés kísérte a Szabadegyetem második előadását is

Nagyvárad. Dr Jeney Endre debreceni egyetemi tanár csütörtökön délután a városháza dísztermében, a szabadegyetem előadásorozatának keretében nagy érdekességű előadást tartott a népesedési politikáról. A földkereskedés, de különösen az európai országok s természetesen főleg Magyarország népesedéséről igen sok számadatot sorakoztatott fel, rámutatva a népesség számának alakulására az emberiség története folyamán. Előadását vetített népesedési diagrammokkal szemléltette s rendkívül érdekes összehasonlításokat tett az egyes országok népsűrűsége, szaporodási arányszáma és népesedési politikája között. A tudomány megállapításai a normális szaporodású, a stacionárius népsűrűségű és az előregedett országokról, illetve népekről bizonyára sokáig fogják foglalkoztatni azokat, akik ezt az előadást végighallgatták. Meggondolkoztatók voltak a kétgyermek és az egygyermek rendszer következményeiről szóló fejtegetései amelyek a statisztikai adatok és a számtani műveletek kérielhetetlen pontosságával mutatnak rá arra, hogy mily biztos halálra van ítélve az a nép, amely a gyermekáldástól tartózkodik.

Sajnos, a magyarság is az előregedett népek sorába kezd tartozni, bár az utóbbi időben a szociálpolitikai intézkedések és talán az orvosi beavatkozás szigorúbb tilalma következtében némi javulás mutatkozik. Igaz ugyan, hogy ez nem kizárólag a szü-

letések számának emelkedésére, hanem az általános egészségügyi helyzet javulása folytán a lakosság magasabb életkorára is visszavezethető. A nők valószínű életkora oly magas hazánkban, hogy ebben a második helyen állunk a világon. Ami másképp kifejezve annyit jelent, hogy nálunk van viszonylagosan majdnem a legtöbb öreg nő. Világosan és közérthetően fejtegette az előadó a népszaporulat csökkenésének kultúrális, gazdasági és politikai hatásait. Megszívlelést érdemel az a kimutatása, hogy míg Ukrajna lakossága a jelenlegi népszaporodás mellett 42 év alatt, Romániáé 48 év alatt, Magyarországé csak 128 év alatt kétszerződne meg. Ezzel kapcsolatban kézenfekvő az a megállapítás, hogy a gyermekáldás erőt, hatalmat, jövőt jelent, míg a születések korlátozása amivel egyidejűleg az urbanizálódás jelensége, vagyis a népek a falutól való egyre nagyobb méretű elszakadása is hozzájárul a népsűrűség csökkenéséhez, a hanyatlás s végül a pusztulás árnyékát veti előre.

Az előadást nagyszámú közönség hallgatta végig és meleg tetszésnyilvánítással hálálta meg.

60.000 BRAZIL KATONÁT SZÁLLITANAK EURÓPÁBA. Ottavából jelentik (Bud. Tud.): Az ottavai brazil követség közleménye szerint rövid időn belül hatvanezer jól kiképzett katonát szállítanak Európába.

Kedden tartja első felolvasó ülését a Szigligeti Társaság

A felszázados multa visszatekintő Szigligeti Társaság ebben a szezonban kedden, november hó 9-én, délután tartja első felolvasó ülését a Városháza dísztermében.

Ezen a felolvasó ülésen mutatkozik be a váradai közönség előtt, mint vendég Rolla Margit a Budapesten élő Nagyváradról elszármazott kiváló író-nő. Rolla Margit neve jól ismert az irodalmi körökben, több kötete jelent meg, legutóbb finnországi tapasztalatairól írott könyve kelteti megérdemelt feltűnést. Mint költőnő több pályadíjat nyert. Szülővárosa közönsége bizonyára szeretettel fogja ünnepelni első váradai szereplését. Rolla Margitot kívül Csurla Péter és Papp Lajos a Társaság tagjai olvassák fel műveikből.

A részletes műsört később közöljük, de már most is felhívjuk olvasóink figyelmét az értékes irodalmi csemegyre.

Hegyköztöttelek lakossága 115 hold letarolt erdőbirtok átengedését kéri legelő céljaira

Nagyvárad. Tegnap küldöttség jelent meg az Erdélyi Párt nagyváradai tagozata vezetősége előtt. Hegyköztöttelekről, amelynek vezetői Beszenszky Emil lelkész és Nyerly János igazgató-tanító voltak és akik Sós Lajos főtítkárnak előadták, hogy Hegyköztöttelek határában a római katolikus püspökségnek a megszállás előtt 144 hold erdőbirtoka volt, melyet a románok kisorsítottak és letaroltak.

A felszabadulás után a birtok a magyar állam tulajdonába ment át. Most a község lakossága azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a birtokból engedjenek át legelő céljára 29 holdat, mert ennyit még a román uralom idejében birtokolt a falu, míg a fennmaradó 115 holdat szintén igénylik, állattenyésztés céljaira. A község lakossága ezt az igénylést máshonnan nem tudja megszerezni és ezért a küldöttség véleménye szerint, rendkívül fontos ennek a kérelemnek teljesítése. Ezért kérték az Erdélyi Párt közbenjárását.

Sós Lajos főtítkár ígéretet tett a küldöttség vezetőinek, hogy a kérelmet előterjeszti a pártvezetőség parlamenti csoportjának, hogy illetékes körök előtt tolmácsolják.

Lótartó gazdák figyelmébe

Nagyvárad thj. város polgármestere 5283/1943.—VIII. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Felhívom Nagyvárad thj. város területén lakó összes lótartó gazdákat, hogy 1943. évi november hó 6-án, reggel 8 órára a lóvásár-terre hibátlan 4 és 8 év közötti herélt és meddő kanca lovaikat, továbbá 2 és 3 1/2 év közötti csikóikat vezessék elő. A lovak, valamint a csikók juttatásait a gazdák vigyék magukkal.

Nagyvárad, 1943. nov. 4.
Klemens Rezső s. s.,
a polgármester nevében.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza

Meghalt Mécés László édesanyja.
 Mécés László édesanyja: özvegy Marton-
 csik Endréné 79 éves korában, novem-
 ber 3-án meghalt. Temetése november
 6-án, szombaton délelőtt tíz órakor lesz
 Királyhelmeceken.

ESKÜVŐ. des Combes Gabriella
 (Debrecen) és Miklóssy Kálmán mező-
 gazdasági kamarai intéző (Nagyvá-
 rad) folyó hó 6-án, 12 órakor tart-
 ják esküvőjüket a debreceni egye-
 temi templomban. (Minden külön ér-
 tésítés helyett.)

**Oshima japán nagykövet az atlanti
 erődvonalban.** Berlinből jelentik: MTL
 Oshima japán nagykövet franciaorszá-
 gi látogatását, melynek során megné-
 zte az Atlanti Erődvonalat és több na-
 pig tartózkodott Franciaország délny-
 ugati részében, csütörtökön befejezte.
 Mint a Német Távirati Iroda értesül,
 meggyőző benyomást szerzett a nagy-
 számú védelmi berendezés és erődmi
 elhárító erejéről, valamint a német
 véderő ottlévő csapatainak harci ere-
 jéről.

**A híres FIEDEL-TRIO kedden este
 fél 7 órakor tartja hangversenyét a
 Német Lektorátus új termében. A mű-
 vészeti előadássorozatra beiratkozot-
 tak beléptidiját nem fizetnek, a többi
 érdeklődőknek a beléptidij egy pengő.**

**GRÓF VOLPI, CIANO BARÁTJA
 IS FOGSÁGBAN VAN.** Milanóból je-
 lentik (MTL): A NTL jelenti: Különfé-
 le híresztelésekkel szemben megállapít-
 ják, hogy gróf Volpi, az ismert nemzet-
 közí pénzember, aki szoros üzleti ba-
 rátságot tartott fenn Ciano gróffal, a
 volt külügyminiszterrel, továbbra is fog-
 ságban van. Gróf Volpi egyike Olaszor-
 szág leggazdagabb embereinek és elnö-
 ke volt nagy olasz hajózási vállalatok-
 nak is.

**A NEMET LEKTORATUS tudomá-
 nyos és művészi előadássorozatára a
 beiratási díj egy félévre 5 pengő. Aki
 beiratkozik nem fizet beléptidiját a
 Lektorátus nagytermében rendezendő
 előadásoknál.**

**MILYEN MENNYISÉGBEN SZÁ-
 DAD HÜVELYESEKET SZÁLLITA-
 NUNK.** A Magyar Távirati Iroda jelenti:
 A közellátási hivatal felhívja az ér-
 dekeltek figyelmét arra, hogy babot,
 borsót, hántolt borsót, mákot és ko-
 pacsz árpat 10 kilogrammnál nagyobb
 mennyiségben szállítani csak szállítási
 igazolvány alapján szabad.

**Földrengést jelzett a budapesti föld-
 rengésvizsgáló intézet készüléke.** A
 MTL jelenti: Az országos földrengés-
 vizsgáló intézet készülékei november
 harmadikán 15 óra 43 perc 42 másod-
 perckor 7800 kilométer távolságból
 földrengést jelzett.

**KÉT TEHERVONAT ÖSSZEFUTOTT
 BULGÁRIÁBAN.** Szófiából jelentik
 (MTL) A NTL jelenti: A Bolgár Állami
 Vasút közlése szerint november hó
 3-án Htiman közelében, a verinói pá-
 lyaudvaron két tehervonat összeütköz-
 zött. Öt ember meghalt, több megse-
 besült.

BELVÁROSI

Szombaton díszelőadás!

Bemutatjuk a magyar filmgyártás ünnepi alkotásait

Szeptember végén

Petőfi Sándor és Zoltán megrázó élettörténete.

SZÖRÉNYI, HORVÁTH, MAKLÁRY

Pénteken utoljára: **Ragaszkodom a szerelemhez**

Amerikai tempójú francia rendezésű nagy magyar film

Bűnös vagyok

Főszerepben: Mezey Mária, Csontos Gyula, Somogyi Nusi, Greguss Z.

Pénteken utoljára: **Szeretlek**

a CASINO-ban

**A NEMET LEKTORATUS tudomá-
 nyos és művészi előadássorozatára a
 beiratási díj egy félévre 5 pengő. Aki
 beiratkozik nem fizet beléptidiját a
 Lektorátus nagytermében rendezendő
 előadásoknál.**

**372 SZÁZALÉKOS DRAGULÁS RO-
 MÁNIÁBAN.** Bukarestből jelentik: Az
 árak Romániában általánosságban 1939
 augusztus óta 1943 októberéig 372 szá-
 zalékkal emelkedtek.

**Csapó József főhadnagy, a munká-
 csi hős Nagyváradon talált örök nyu-
 galomra.** Nagyvárad, november 5. Em-
 lékezetes, hogy 1939. január 6-án ille-
 gális cseh csapatok a hajnali szürkület-
 letben betörték kiéreltek meg Munká-
 cácsra. A harcokosik dühöngésére el-
 sőnek jelent meg embereivel Csapó Jó-
 zsef tüzérfőhadnagy és életét adta a
 nemrég visszatért Munkácsért. A fiat-
 tal hőst Szegeden temették el annak-
 idején, most azonban a család Nagy-
 váradra hozta édesapjának Ecsedi
 Csapó József néhai századosnak holt-
 testével együtt és itt a családi sírholt-
 ban helyezték örök nyugalomra.

**A híres FIEDEL-TRIO kedden este
 fél 7 órakor tartja hangversenyét a
 Német Lektorátus új termében. A mű-
 vészeti előadássorozatra beiratkozot-
 tak beléptidiját nem fizetnek, a többi
 érdeklődőknek a beléptidij egy pengő.**

A VÁROSKOK LAPJA november 2-ki
 számában vezércikként érdekes eszme-
 futtatást közöl az elkövetkező béke vá-
 rosairól. Minden bizonytalán meginduló
 nagyarányú építőmunka a cikkirő sze-
 rint a városok eddig még nem tapaszt-
 alt fejlődését vonja maga után. Kül-
 önösen figyelemreméltó a cikknek az
 a része, amelyben a háborús intézkedé-
 sek előnyös hatásait fejtegeti a későbbi
 fejlődés szempontjából. Ezután Kertész
 János dr., az ismert szociografus az
 1900 esztendő Szombathelyét mutatja
 be új oldalról. Nagyvárad életéből ki-
 emeli a lap, hogy dr. Beöthy László,
 Bihar vármegye törvényhatóságának
 örökös tagja most ünnepelte meg főis-
 páni installációjának ötvenedik év-
 tudulóját. A Városkultura rovatban beszé-
 molót kapunk a gróf Klebelsberg Em-
 lékbizottság üléséről, az Erdélyi Mu-
 zeum Egyesület rendkívül nagyjelentő-
 ségű munkájáról és a kaposvári estről,
 amelyet a Magyar Kulturális Egyesüle-
 tek Országos Szövetsége által kezde-
 ményezett vidéki bemutatók sorozatá-
 ban a kaposvári Berzseny Dániel Irodalmi
 és Művelődési Társaság rendezett a
 Magyar Tudományos Akadémia ülés-
 termében. Könyvismeretelések a magyar
 városok időszerű hírei és város- és
 nemzetgazdasági rész egészíti még ki a
 minden tekintetben tartalmas és érde-
 kes számot.

**A nagyvárad kir. járásbírósa,
 mint telekkönyvi hatóság.**

25711-1943. tk. szám.

Arverési hirdetmény-kivonat

Barta Sándorné Szabó Erzsébet vég-
 rehajtónak Szabó Mihály végrehaj-
 tást szenvedő ellen indított végrehaj-
 tási ügyben a telekkönyvi hatóság
 az újabb arverést 333 P 33 fillér tőke-
 követelés és járuléka behajtása vé-
 gét a Mezőtelegd községben fekvő, a
 mezőtelegd 1147. sz. betétben A. t. 1
 -5 sor., 1147-11, 1149-4, 1451-1, 1456
 -2, 1458-2 hrsz-u ingatlanoknak a B.
 1. alatti Szabó Mihály végrehajtást
 szenvedő nevében álló fél részére 1250 P
 kikiáltási árban elrendelte.

Az arverést 1943. évi december hó
 15. napján délelőtt 9 órakor Mezőtelegd
 község házánál fogják megtartani.

Az arverésre kerülő ingatlan 1200
 P-nél alacsonyabb áron nem adható el.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 száza-
 léka, amelyet a magasabb ígért
 ugyanannyi százaléka kell kiegészí-
 teni.

Nagyvárad, 1943. évi október hó 25.
 napján.

Dr Implon János ak.
 kir. bíró.

RÁDIÓ

PÉNTEK, NOVEMBER 5.

Budapest I.

- 6.00 Üzen az otthon. A Vöröskereszt
 bajtársi rádiószolgálat.
  - 6.25 Ebresztő. Torna.
  - 6.45 Reggeli zene.
  - 7.00 Hírek.
  - 8.00 Hírek német, román, szlovák, ru-
 szin és szerb nyelven.
  - 10.15 A Folyamérök szalonzenekara.
  - 11.15 A laktanya udvarán.
  - 11.40 Koppány István előadása.
  - 12.10 Pallagi János hegedül.
  - 12.10 Hírek.
  - 12.50 Film kép nélkül.
  - 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröské-
 reszt bajtársi rádiószolgálat.
  - 14.00 A rádiózenekar műsorából.
  - 15.00 Táncegyüttes.
  - 15.40 Edes anyanyelvünk. — Hatás
 Gyula előadása.
  - 16.00 Sovinszky László szalonzenekara
  - 17.00 Kelly Anna és Solthj György da-
 lokai énekel.
  - 17.45 Egy békebeli utazás emlékei.
  - 18.30 Liszt rapszódia.
  - 18.40 Külügyi tájékoztató.
  - 18.50 Hírek.
  - 19.00 Hangképek innen-onnan.
  - 19.20 Szentgyörgyi László hegedül.
  - 19.40 Csathó Kálmán beszél a vadá-
 szatról.
  - 20.00 Könyvű zene — könnyű percek.
  - 22.40 Magyar nóték.
- Budapest II.**
- 19.00 A földművelésügyi miniszterium
 mezőgazdasági felőraja.
  - 20.00 Berliini filharmonikusok.
  - 20.15 A szedőgép csinytevései, Ziegler
 Gyula előadása.
  - 22.00 A Budapesti honvéd őrszázadali
 zenekara.

